

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 107/2017-40

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 25. júla 2017 v senáte zloženom z predsedu Ladislava Orosza (sudca spravodajca), zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a sudcu Lajosa Mészároša o sťažnostiach [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], a [REDACTED], zastúpených advokátom JUDr. Pavlom Piovarčím, ml., Štúrova 20, Košice, ktorými namietajú porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Košice I v konaní vedenom pod sp. zn. 10 C 340/2011, za účasti Okresného súdu Košice I, takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] a [REDACTED] na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie ich záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Košice I v konaní vedenom pod sp. zn. 10 C 340/2011 p o r u š e n é b o l i .

2. Okresnému súdu Košice I prikazuje, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 10 C 340/2011 konal bez zbytočných priet'ahov.

3. [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] priznáva finančné zadost'učinenie každej v sume po 700 € (slovom sedemsto eur), ktoré im je Okresný súd Košice I povinný vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Okresný súd Košice I je povinný uhradiť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] trovy konania spolu v sume 640,64 € (slovom šesťstoštyridsať eur a šesťdesiatštyri centov) na účet ich právneho zástupcu JUDr. Pavla Piovarčího, ml. do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) boli 18. októbra 2016 doručené sťažnosti [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], a [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľky“), zastúpených advokátom JUDr. Pavlom Piovarčím, ml., Štúrova 20, Košice, ktorými namietajú porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa č. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Košice I (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 10 C 340/2011 (ďalej aj „napadnuté konanie“).

Ústavný súd uzneseniami č. k. PLs. ÚS 29/2016-5, č. k. PLs. ÚS 28/2016-7 a č. k. PLs. ÚS 25/2016-7 z 9. novembra 2016 spojil sťažnosti sťažovateľiek na spoločné konanie vzhľadom na to, že ide o skutkovo a právne totožné veci (všetky sťažovateľky sú

v procesnom postavení žalobkýň v napadnutom konaní a všetky namietajú porušenie svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v napadnutom konaní).

Zo sťažností, ako i z vyžiadaného spisového materiálu okresného súdu ústavný súd zistil, že predmetom napadnutého konania je rozhodovanie o nároku na zaplatenie sumy 2 836,93 € z titulu vrátenia zloženej zálohy na poskytnutie právnych služieb, ktoré neboli žalovaným poskytnuté. Napadnuté konanie začalo doručením žaloby 28. septembra 2011.

Sťažovateľky v obsahovo totožných sťažnostiach okrem iného uvádzajú:

„Už v úvode konania možno konštatovať prieťahy vo veci z dôvodu nečinnosti súdu v trvaní viac ako jeden a pol roka, kedy až v apríli roku 2013 rozhodol súd o tom, že žalobkyniam nepriznáva oslobodenie od súdneho poplatku.

Prvé pojednávanie bolo vytýčené až na deň 08. 10. 2013, t. j. viac ako dva roky po podaní návrhu na začatie konania, avšak toto sa neuskutočnilo pre ospravedlненú neprítomnosť žalovaného a bolo odročené na neurčito.

Ďalšie pojednávanie bolo vytýčené na deň 11. 03. 2014, pričom toto sa aj vykonalo bolo odročené na neurčito za účelom doplnenia dokazovania.

Následne vytýčené pojednávania v dňoch 20. 11. 2014, 27. 03. 2015, 12. 10. 2015 a 29. 01. 2016 boli odročené alebo zrušené z dôvodu zmeny konajúceho sudcu, ale predovšetkým z dôvodu neprítomnosti žalovaného, ktorý sa od začiatku konania neustále ospravedlňoval zo zdravotných dôvodov.

Pojednávanie vytýčené na deň 12. 10. 2015 bolo odročené z dôvodu operácie oka právnej zástupkyne sťažovateľky a ostatných žalobkýň, pričom tieto nesúhlasili so substitúciou. Jednalo sa jediný prípad v rámci celého konania, kedy sa pojednávanie nevykonalo z dôvodu prekážky na strane sťažovateľky, resp. ostatných žalobkýň.

V predmetnej právnej veci sa naposledy meritórne konalo dňa 11. 03. 2014, t. j. pred viac ako dva a pol rokom.

Prejednávanie označenej právnej veci trvá v súhrne už viac ako päť rokov a doposiaľ nebola právoplatne skončená, naviac súd za uvedené obdobie nedokázal ani dospieť k prejednaniu veci a vydaniu meritórneho prvoinštančného rozhodnutia.

Pochybenie súdu vzhľadom najmä v neefektívnom a nesústredenom postupe v súvislosti s vyššie načrtnutými okolnosťami správania sa žalovaného v priebehu konania. Som toho názoru, že súd bezdôvodne a v rozpore so zákonom opakovane akceptoval svojvôľu odporcu prejavujúcu sa v ospravedlňovaní svojej neúčasti na pojednávaniach deklarujúc svoje zdravotné ťažkosti dlhodobo neaktuálnymi lekárskymi správami. Žalovaný neposkytol súdu ani elementárnu súčinnosť k tomu, aby sa predmetná právna vec mohla prejednať a rozhodnúť. Je pre mňa nepochopiteľné, prečo všeobecný súd za uvedenú dobu trvania predmetného konania nevyužil zákonné opatrenia, ktoré mu priznával Občiansky súdny poriadok, resp. aktuálne priznáva Civilný sporový poriadok vo vzťahu k správaniu sa žalovaného nezrovnal nápravu. Tým podľa môjho názoru všeobecný súd významnou, až rozhodujúcou mierou prispel k prietahom v predmetnom súdnom konaní.

Na moju sťažnosť zo dňa 21. 06. 2016 odpovedal písomne predseda Okresného súdu Košice I až po dvojnásobnom upovedomení o predĺžení lehoty na vybavenie sťažnosti (18. 07. 2016 a 05. 08. 2016), a to listom zo dňa 14. 09. 2016, v ktorom ma informoval o vybavení mojej sťažnosti, pričom skonštatoval, že moja sťažnosť je čiastočne dôvodná.“

Sťažovateľky sa domáhajú aj priznania finančného zadostučinenia každá po 5 000 € s týmto odôvodnením:

„Mám za to, že v dôsledku prietahov v konaní na Okresnom súde Košice I došlo k následkom, ktoré sa už nedajú zásadne napraviť alebo odstrániť.

Celý priebeh konania vo mne vzbudzuje silnú stratu dôvery k súdu ako inštitúcii, ktorej hlavnou úlohou je ochrana zákonnosti, a ktorá svojím postupom hrubo porušuje základný zákon štátu...

Mám za to, že vzhľadom na doterajší priebeh konania, ktoré vykazuje znaky zbytočných prietahov, taktiež zohľadňujúc fakt, že vo veci bolo podaných viacero urgencií, ktoré nijakým zásadným spôsobom neovplyvnili činnosť súdu, samotné uplatnenie právomoci Ústavného súdu v podobe príkazu okresnému súdu konať vo veci bez zbytočných prietahov dostatočne nereparuje porušenie nášho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy.“

Na základe uvedenej sťažostnej argumentácie sa sťažovateľky domáhajú, aby ústavný súd po prijatí ich sťažností na ďalšie konanie nálezom vyslovil porušenie ich základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v napadnutom konaní, prikázal okresnému súdu konať vo veci bez zbytočných prietáhov, priznal im primerané finančné zadost'učinenie spolu v sume 20 000 € a úhradu trov konania.

Pred predbežným prerokovaním veci sa po predchádzajúcej výzve ústavného súdu k sťažnostiam vyjadril predseda okresného súdu prípisom sp. zn. 1 SprV 549/2016 z 24. novembra 2016, v ktorom popísal priebeh napadnutého konania a k sťažnostiam zaujal toto stanovisko:

„Konanie v predmetnej veci sa na Okresnom súde Košice I začalo 28. 9. 2011. Sťažovateľky vystupujú na procesnej strane žalobcov. Žalovaným je [REDAKOVANÉ]. Predmetom konania je nárok na zaplatenie sumy 2 836,93 EUR s príslušenstvom.

Žalobkyne spolu so žalobou doručili súdu aj žiadosti o oslobodenie od súdnych poplatkov.

Vec bola pridelená na prejednanie a rozhodnutie sudcovi [REDAKOVANÉ].

Dňa 21. 11. 2011 súd začal s prípravou pojednávania a odoslal stranám sporu výzvy a poučenia podľa § 114 Občianskeho súdneho poriadku.

Po preradení sudcu [REDAKOVANÉ] na trestný úsek, vec 7. 6. 2012 bola pridelená na rozhodnutie sudkyňi JUDr. Lučivjanskej.

Uznesením č. k. 10 C/340/2011-104 z 23. 4. 2013 súd nepriznal žalobkyňi v 1. rade oslobodenie od súdnych poplatkov.

Uznesením č. k. 10 C/340/2011-105 z 23. 4. 2013 súd nepriznal žalobkyňi v 2. rade oslobodenie od súdnych poplatkov.

Uznesením č. k. 10 C/340/2011-106 z 23.4.2013 súd nepriznal žalobkyňi v 3. rade oslobodenie od súdnych poplatkov.

Uznesením č. k. 10 C/340/2011 z 23. 4. 2013 súd nepriznal žalobkyňi v 4. rade oslobodenie od súdnych poplatkov.

Dňa 16. 5. 2013 bola vec po nástupe [REDAKOVANÉ] na materskú dovolenku pridelená na rozhodnutie sudkyňi [REDAKOVANÉ].

Prvé pojednávanie vo veci súd nariadil na 8. 10. 2013. Dňa 8. 10. 2013 žalovaný požiadal o odročenie pojednávania z dôvodu práceneschopnosti. Pojednávanie bolo bez prejednaní veci odročené na neurčito.

Ďalší termín pojednávania súd nariadil na 11. 3. 2014. Po prejednaní veci súd toto pojednávanie odročil na neurčito za účelom doplnenia dokazovania.

Ďalší termín pojednávania súd nariadil na 20. 11. 2014. Žalovaný sa ospravedlnil z neúčasti na pojednávani z dôvodu hospitalizácie v zdravotníckom zariadení a požiadal o odročenie pojednávania. Pojednávanie bolo bez prejednaní veci odročené na neurčito, za účelom výsluchu žalovaného.

Dňa 15. 1. 2015 po návrate sudkyne [REDAKOVANÉ] z rodičovskej dovolenky jej bol spis opätovne pridelený na rozhodnutie.

Ďalšie pojednávanie súd nariadil na 27. 3. 2015. Dňa 25. 3. 2015 žalovaný požiadal súd o odročenie pojednávania pre jeho pretrvávajúcu práceneschopnosť. Súd pojednávanie bez prejednaní veci odročil na neurčito.

Listom z 30. 3. 2015 súd vyzval žalovaného, aby sa podrobne písomne vyjadril k žalobe, nakoľko sa nezúčastňuje súdnych pojednávani.

Pojednávanie nariadené na 12. 10. 2015 bolo na žiadosť právnej zástupkyne žalobkyni odročené na 29. 1. 2016.

Dňa 28. 1. 2016 žalovaný požiadal súd o odročenie pojednávania z dôvodu jeho dlhodobo nepriaznivého zdravotného stavu. Súd pojednávanie bez prejednaní veci odročil na neurčito s tým, že žalovaný bude vypočutý mimo pojednávacej miestnosti.

Súd nariadil výsluch žalovaného na 15. 11. 2016 v jeho domácom prostredí.

Žalovaný dňa 14. 11. 2016 oznámil súdu, že nie je schopný sa zúčastniť výsluchu, nakoľko pred niekoľkými dňami spadol, narazil si rebrá a jeho zdravotný stav mu nedovoľuje dlhšie rozprávať, čo sa prejavuje bolesťami pľúc.

Žalobkyne sa domáhajú zaplataenia uvedenej sumy na tom právnom základe, že žalovaný ako ich právny zástupca v konaní 9 C 27/04 im neoznámil, že súd v predmetnej veci rozhodol v ich neprospech a ani nepodal proti rozsudku odvolanie. Žalovanému vopred zložili zálohu na trovy právneho zastúpenia v celkovej sume 76 000 Sk. Keďže žalovaný si riadne nesplnil povinnosti vyplývajúce mu zmluvy o právnej pomoci, uplatňujú si vrátenie zloženej zálohy.

Po právnej ani skutkovej stránke vec nie je zložitá, tvorí štandardnú súčasť rozhodovacej agendy súdov prvej inštalácie.

Jediným problémom v postupe súdu je opakovaná neprítomnosť žalovaného na nariadených pojednávaniach z dôvodu nepriaznivého zdravotného stavu a nemožnosť vykonania dôkazu výsluchom žalovaného.

Je pravdou, že nie zavinením žalobkyní súd vo veci doposiaľ nerozhodol. Súd zisťoval cez rôzne zdravotné inštitúcie, či žalovaný je schopný sa zúčastniť súdneho pojednávania bez ohrozenia jeho zdravia. Súd nariadil výsluch žalovaného v jeho domácom prostredí, no aj tento pokus o výsluch žalovaného sa z dôvodu na strane žalovaného neuskutočnil.

V niektorých obdobiach v dôsledku zmien v osobe zákonného sudcu sa vyskytli aj na strane súdu kratšie obdobia nečinnosti, resp. neefektívnej činnosti. Preto sa sťažnosť javí ako čiastočne opodstatnená.“

Ústavný súd overil pravdivosť tvrdení okresného súdu o priebehu konania porovnaním s predloženým spisovým materiálom, a keďže prehľad procesných úkonov mu zodpovedal, pre potreby ďalšieho konania z neho vychádzal.

Ústavný súd sťažnosti sťažovateľiek predbežne prerokoval a uznesením sp. zn. II. ÚS 107/2017 z 9. februára 2017 ich prijal na ďalšie konanie v rozsahu označených práv sťažovateľiek.

Po prijatí sťažností na ďalšie konanie ústavný súd vyzval predsedu okresného súdu, aby prípadne doplnil predchádzajúce vyjadrenie k sťažnostiam, a zároveň oznámil, či trvá na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie. Predseda okresného súdu v prípise sp. zn. 1SprV 137/2017 z 13. marca 2017 oznámil, že netrvá na ústnom prerokovaní sťažností sťažovateľiek, a svoje predchádzajúce vyjadrenie k sťažnostiam nedoplnil.

Následne ústavný súd vyzval právneho zástupcu sťažovateľiek, aby sa vyjadril, či trvá na konaní ústneho pojednávania, a zároveň mu zaslal vyjadrenia predsedu okresného súdu sp. zn. 1 SprV 549/2016 z 24. novembra 2016 a sp. zn. 1 SprV 137/2017 z 13. marca 2017 na vedomie a prípadné zaujatie stanoviska.

Právny zástupca sťažovateľiek v podaní doručenom ústavnému súdu 3. apríla 2017 oznámil, že súhlasí s upustením od ústneho pojednávania, a k veci v podstatnom uviedol:

„Podľa nášho názoru je stav, v akom sa naše konanie ocitlo z dôvodu vzniknutých prieťahov, spôsobený jednak samotným postupom súdu v konaní, jednak zmenami v osobe zákonného sudcu a jednak správaním sa žalovaného [REDAKOVANÉ], pričom aj na tomto má nemalý podiel konajúci súd.

... Súd mal a má dané zákonné možnosti ako sankcionovať správanie sa žalovaného, ktorým dochádzalo k mareniu postupu súdu, avšak súd tieto možnosti nevyužil a nápravu nezrovnal. Tým, podľa nášho názoru, popri samotnom žalovanom prispel k vzniku prieťahov aj samotný súd.“

Vzhľadom na oznámenia právneho zástupcu sťažovateľiek a predsedu okresného súdu, že netrvajú na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie, ústavný súd v súlade s § 30 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustil od ústneho pojednávania, pretože dospel k záveru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Predmetom konania pred ústavným súdom je rozhodovanie o tom, či postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 10 C 340/2011 došlo k porušeniu základného práva sťažovateľiek na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou „Účelom základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním vecí na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak, ako právoplatným rozhodnutím súdu.“ (IV. ÚS 221/04).

Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie. Táto povinnosť súdu a sudcu vyplýva z čl. 2 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“), ako aj z čl. 17 CSP, podľa ktorého súd postupuje tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, predchádza zbytočným prietahom, koná hospodárne a bez zbytočného a neprimeraného zaťažovania strán sporu a iných osôb.

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, IV. ÚS 99/07) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť vecí, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3). V súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva ústavný súd v rámci prvého kritéria prihliada aj na predmet sporu (povahu vecí) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (I. ÚS 19/00, II. ÚS 32/02, IV. ÚS 187/07). Podľa uvedených kritérií posudzoval ústavný súd aj sťažnosti sťažovateliek.

1. Pokiaľ ide o kritérium, ktorým je právna a faktická zložitosť vecí, ústavný súd konštatuje, že rozhodovanie o zaplatenie peňažného plnenia (z titulu vrátenia zloženej zálohy za poskytnutie právnych služieb, pozn.) tvorí bežnú a početnú súčasť rozhodovacej

činnosti súdov a ani konkrétne okolnosti posudzovanej veci neodôvodňujú záver o jej právnej alebo skutkovej zložitosti.

2. Správanie sťažovateľiek ako strany sporu je druhým kritériom, ktoré sa uplatňuje pri rozhodovaní o tom, či v konaní pred súdom došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Ústavný súd zo zapožičaného súdneho spisu zistil, že sťažovateľky neprispeli významnejšou mierou k priet'ahom v predmetnom konaní, keďže z dôvodov na ich strane (operácia ich právnej zástupkyne, pozn.) bolo odročené len jedno pojednávanie.

3. Napokon sa ústavný súd zaoberal hodnotením postupu okresného súdu v napadnutom konaní, pričom vychádzal zo svojej ustálenej judikatúry, v zmysle ktorej zbytočné priet'ahy v konaní môžu byť zapríčinené nielen samotnou nečinnosťou všeobecného súdu, ale aj jeho neefektívnou činnosťou, teda takým konaním, ktoré nevedie efektívne k odstráneniu právnej neistoty (II. ÚS 32/03, IV. ÚS 267/04, IV. ÚS 182/08).

Z popísaného priebehu súdneho konania vyplýva, že okresný súd rozhodol o nepriznaní oslobodenia sťažovateľkám od súdnych poplatkov s väčším časovým odstupom od podania žaloby a žiadosti o oslobodenie od súdnych poplatkov; v tomto období ústavný súd identifikoval obdobie nedôvodnej nečinnosti okresného súdu (od 21. novembra 2011 do 23. apríla 2013, pozn.).

Zároveň ústavný súd považuje za potrebné poukázať na skutočnosť, že v rámci súdneho procesu trvajúceho päť rokov bolo vykonané jedno pojednávanie vo veci a štyrikrát bolo nariadené pojednávanie zrušené bez prerokovania veci zo zdravotných dôvodov na strane žalovaného, ktorý je vyššieho veku. Okresný súd neuplatnil žiadne poriadkové opatrenia proti žalovanému a k nariadeniu výsluchu žalovaného v domácom prostredí pristúpil až 15. novembra 2016, t. j. po viac ako piatich rokoch od podania žaloby, pričom žalovaný zmaril aj tento výsluch poukazom na svoj akútne zhoršený zdravotný stav.

Ústavný súd s poukazom na kontradiktórnosť konania, procesnú zodpovednosť strán sporu, zásadu „bdeľému patrí právo“ a právnické vzdelanie žalovaného (advokát v starobnom dôchodku, pozn.) je toho názoru, že postup okresného súdu sa v takejto procesnej situácii javí ako nedostatočne efektívny, keďže mohol a mal využiť poriadkové opatrenia a nariadiť výsluch v domácom prostredí skôr, prípadne rozhodnúť vo veci na základe písomných stanovísk a predložených listinných dôkazov.

Ústavný súd preto aj s prihliadnutím na doterajšiu dĺžku konania a zistené obdobie nečinnosti dospel k záveru, že v napadnutom konaní došlo k zbytočným priet'ahom. Na tomto základe ústavný súd rozhodol, že postupom okresného súdu v napadnutom konaní bolo porušené základné právo s'ťažovateliek podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a ich právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku tohto nálezu).

III.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie s'ťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

Vzhľadom na skutočnosť, že napadnuté konanie nebolo v čase rozhodovania ústavného súdu ešte právoplatne skončené, ústavný súd podľa čl. 127 ods. 2 ústavy prikázal okresnému súdu, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 10 C 340/2011 konal bez zbytočných priet'ahov (bod 2 výroku tohto nálezu).

IV.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie s'ťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha. Z ustanovenia § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde vyplýva, že ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (m. m. napr. IV. ÚS 210/04).

Sťažovateľky sa domáhajú priznania primeraného finančného zadosťučinenia v sume každá po 5 000 € z dôvodov citovaných v časti I tohto nálezu.

Pri rozhodovaní o primeranom finančnom zadosťučinení ústavný súd vychádza zo zásad spravodlivosti, z ktorých vychádza aj Európsky súd pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

Zohľadňujúc konkrétne okolnosti posudzovanej veci, najmä doterajšiu neprimeranú dĺžku napadnutého konania, ako aj zistenú nečinnosť okresného súdu a neefektívny postup, ale na druhej strane aj predmet sporu (zaplatenie 2 836,93 € s príslušenstvom), ústavný súd dospel k záveru, že v danom prípade bude priznanie finančného zadosťučinenia v sume 700 € pre každú zo sťažovateľiek primerané konkrétnym okolnostiam posudzovanej veci (bod 3 výroku tohto nálezu).

V.

Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Sťažovateľky podali sťažnosti samostatne a v nich uplatnili nárok na úhradu trov konania bez vyčíslenia požadovanej sumy.

Ústavný súd v zmysle § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde rozhodol o úhrade trov konania sťažovateľiek, ktoré im vznikli v súvislosti s ich právnym zastupovaním.

Úhradu priznal za dva úkony právnej služby (prevzatie a prípravu zastúpenia, podanie sťažnosti) vykonané v súlade s § 1 ods. 3, § 11 ods. 3, § 13 ods. 3 a § 13a ods. 1 písm. a) a c) a § 16 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“). Podanie stanoviska z 3. apríla 2017 možno po obsahovej stránke hodnotiť ako zopakovanie sťažnostnej argumentácie, a preto za tento úkon osobitne tarifnú odmenu ústavný súd nepriznal.

Tarifná odmena za jeden úkon právnej služby v roku 2016 predstavuje sumu 143 €, keďže však ide o úkony v spojených veciach štyroch sťažovateľiek, tarifná sadzba sa priznáva v plnej výške pre jednu sťažovateľku a v rozsahu 1/3 základnej tarify pre každú ďalšiu sťažovateľku za každý úkon právnej služby. Za dva úkony vykonané v spojených veciach v prospech štyroch sťažovateľiek tak prináleží suma 572 € a režijný paušál (§ 16 ods. 3 vyhlášky) za dva úkony pre štyri sťažovateľky v sume 68,64 €, čo spolu predstavuje sumu 640,64 € (bod 4 výroku tohto nálezu).

Priznanú úhradu trov konania je okresný súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľiek do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 ods. 1 CSP).

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 25. júla 2017